

Handläggare:
Ingrid Broman, 08-508 29 786

Till
Finansroteln

Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32)

Svar på remiss från Finansroteln (dnr 110-1402/2016).

Sammanfattning

I departementspromemorian *Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser* föreslås en ändring av aktiebolagslagen som innebär att minst fyrtio procent av styrelseledamöterna i ett aktiemarknadsbolag och statligt ägda bolag ska vara av vardera kön. Avsikten är att lagändringen ska påskynda en positiv förändring av könsfördelningen både i fråga om styrelsen och andra ledande befattningar i näringslivet. Långsiktigt är målsättningen en helt jämn könsfördelning. Bolag som berörs av lagförslaget ska ha en jämn könsfördelning i styrelserna senast vid de årsstämmor som hålls 2019. Enligt förslaget ska Bolagsverket därefter ålägga aktiemarknadsbolag och statligt ägda bolag med en skev könsfördelning i styrelsen att betala en sanktionsavgift beroende på bolagets storlek.

Stockholms stads kommunala bolag omfattas inte av föreslagen lagändring, då de varken har aktier upptagna till handel på en reglerad marknad (aktiemarknadsbolag) eller ägs av staten. När det gäller förslaget om ett lagstadgat könsfördelningskrav för styrelser i aktiemarknadsbolag och statligt helägda bolag har koncernledningen inga synpunkter.

Tillsättande av styrelse för kommunala bolag regleras i kommunallagen. För stadens nämnder och styrelser utses ledamöterna av kommunfullmäktige på grundval av de politiska partiernas nomineringsarbete.

Stockholms Stadshus AB har på koncernnivå, dvs. sammantaget de helägda dotterbolagens bolagsstyrelser, en jämn könsfördelning bland de ordinarie ledamöterna, 47 procent män och 53 procent kvinnor. Bland suppleanterna är 44 procent kvinnor och 56 procent män. Totalt i koncernens helägda bolag är könsfördelningen 49 procent kvinnor och 51 procent män.

Enligt promemorian finns det starka skäl som talar för en lagreglering även i kommunala bolagsstyrelser och frågan om könsfördelningen i dessa bör därför bli föremål för en särskild utredning. De kommunala bolagen är en del av hur den politiska representationen genomförs i den kommunala verksamheten och koncernledningen konstaterar mot den bakgrunden att en lagändring gällande tillsättning av bolagsstyrelser borde få conse-

kvenser för hur ledamöter till nämnderna utses. Könsfördelningen i kommunala bolag bör därför inte enbart ses ur ett bolagsstyrningsperspektiv, utan även mot bakgrund av vilka krav på jämställdhet som ställs på kommunal verksamhet i stort. En process för styrelsetillsättning som utgår från både politiskt parti och kön riskerar att bli komplex och koncernledningen välkomnar därför att frågan om en jämnare könsfördelning utifrån kommunernas förutsättningar blir föremål för en särskild utredning.

Ärendet

I promemorian *Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser* föreslås en ändring av aktiebolagslagen som innebär att minst fyrtio procent av styrelseledamöterna i ett aktiemarknadsbolag ska vara av vardera kön. Även bolag i vilka staten äger samtliga aktier föreslås omfattas av regeln om jämn könsfördelning. Avsikten är att lagändringen ska påskynda en positiv förändring av könsfördelningen, både i fråga om styrelsen och andra ledande befattningar i näringslivet. Långsiktigt är målsättningen en helt jämn könsfördelning. Bolag som berörs av lagförslaget ska ha en jämn könsfördelning i styrelserna senast vid de årsstämmor som hålls 2019. Enligt förslaget ska Bolagsverket därefter ålägga aktiemarknadsbolag och statligt ägda bolag med en skev könsfördelning i styrelsen att betala en sanktionsavgift beroende på bolagets storlek.

Arbetstagarrepresentanter omfattas inte av regleringen. Det införs i stället en skyldighet för arbetstagarorganisationerna att eftersträva en jämn könsfördelning när representanterna utses. De ska också samråda om hur en jämn könsfördelning uppnås.

Stockholms stads kommunala bolag omfattas inte av föreslagen lagändring, då de varken har aktier upptagna till handel på en reglerad marknad (aktiemarknadsbolag) eller ägs av staten. Tillsättande av styrelse för kommunala bolag regleras i kommunallagen.

För en kommun, som har lämnat över vården av en kommunal angelägenhet till ett aktiebolag, där kommunen innehar samtliga aktier, ska fullmäktige

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. utse samtliga styrelseledamöter, samt
3. se till att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten fattas, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Styrelseledamöter i kommunala aktiebolag är inte förtroendevalda i kommunallagens mening. De omfattas av reglerna om styrelser i aktiebolagslagen, men kommunfullmäktige fungerar som en valkorporation och utser styrelsen. Kommunala bolag har i hög utsträckning styrelseledamöter tillsatta i första hand på grund av deras partipolitiska tillhörighet.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) publicerade år 2006 en skrift om bolagsstyrning, *Principer för styrning av kommun- och landstingsägda bolag: erfarenheter och idéer*. Skriften är inte avsedd att vara styrande, utan ska fungera som underlag för lokala bedömningar. I skriften görs, vad gäller tillsättande av styrelse, en hänvisning till att detta enligt kommunallagen är fullmäktiges uppgift. Därefter anges att styrelsen i övrigt ska ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållandena i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende le-

damöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. En jämn könsfördelning i styrelsen ska eftersträvas.

Frågan om ett lagstadgat könsfördelningskrav borde införas även för kommunalt ägda bolag är omdebatterad. Bedömningen i promemorian är att det bör utredas om motsvarande lagregel ska införas för kommunala bolag. Promemorian konstaterar att könsfördelning i de kommunala bolagens styrelser under en längre tid varit skev och menar att det talar för att det, liksom för aktiemarknadsbolag och statliga bolag, bör införas regler om könsfördelningen för att åstadkomma en nödvändig förändring. När en sådan reglering övervägs uppkommer ett antal frågor om bolagens del i den kommunala organisationen och demokratin i stort. I praktiken väljs styrelseledamöterna i kommunala bolag enligt samma princip som ledamöterna i de kommunala nämnderna, dvs. genom de politiska parternas nomineringsarbete. Hur många representanter som ett parti får står i proportion till partiets storlek, antal mandat efter valet, om partierna valt valsamverkan för att få fler mandat tillsammans osv. De kommunala bolagen är alltså en del av hur den politiska representationen genomförs i den kommunala verksamheten. En reglering av könsfördelningen i kommunala bolags styrelser får därför konsekvenser för den kommunala verksamheten. Det väcker frågan om huruvida könsfördelningen i kommunala bolag bör ses endast i ett bolagsstyrningsperspektiv eller även mot bakgrund av vilka krav på jämställdhet som ställs på kommunal verksamhet i stort. En följd av detta är enligt promemorian att det bör övervägas om en reglering bör ske i kommunallagen och inte i aktiebolagslagen. Promemorian menar att det finns starka skäl som talar för en lagreglering och att frågan om könsfördelningen i kommunala bolags styrelser bör bli föremål för en särskild utredning.

Finansroteln har remitterat departementspromemorian *Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser* (Ds 2016:32) till bl.a. Stockholms Stadshus AB. På grund av den korta svarstiden och att de kommunala bolagen inte berörs av den föreslagna lagändringen, utan endast av föreslagen utredning som nämns i promemorian, har ingen underremiss skickats till dotterbolagen inom koncernen.

Koncernledningens synpunkter

Stockholms stad bedriver sedan en lång tid tillbaka ett aktivt och medvetet arbete för jämställdhet och integration. Arbetet ska genomsyra samtliga verksamheter inom staden och i budgeten för 2016 framgår att staden ska ligga i framkant i frågor som handlar om jämställdhet och likabehandling. Målet är ett jämställt Stockholm där makt och resurser fördelas lika. Stockholms stads jämställdhetsmål styrs av flera lagar samt policys och riktlinjer, som omfattar stadens alla verksamheter.

Kommunstyrelsen beslutade den 14 januari 2009 att staden skulle underteckna *Europeisk deklaration om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå* (dnr 222-2353/2008) (Community of European Municipalities and Regions - CEMR). Utgångspunkten för deklarationens innehåll är att kommuner, landsting och regioner har en nyckelroll som stora arbetsgivare, beslutsfattare, opinionsbildare och ansvariga för grundläggande infrastruktur i form av kommunala tjänster och produkter. I denna deklaration läggs sex grundläggande principer fram där en av dem är att ett representativt del-

tagande av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle.

När det gäller förslaget om ett lagstadgat könsfördelningskrav för styrelser i aktiemarknadsbolag och statligt helägda bolag har koncernledningen inga synpunkter. För stadens nämnder och styrelser utses ledamöterna av kommunfullmäktige på grundval av de politiska partiernas nomineringsarbete. Enligt koncernens uppfattning ansvarar respektive parti för att i sitt nomineringsarbete beakta kompetens och samtidigt säkra att fördelningen mellan kön, ålder, bakgrund och sexuell läggning speglar det samhälle som vi lever i.

Koncernens helägda dotterbolags bolagsstyrelser (16 bolag) har sammantaget en jämn könsfördelning bland de ordinarie ledamöterna, 47 procent män och 53 procent kvinnor. Bland suppleanterna är 44 procent kvinnor och 56 procent män. Även om det kan skilja sig mellan de enskilda bolagsstyrelserna är könsfördelningen på totalnivå i koncernen 49 procent kvinnor och 51 procent män.

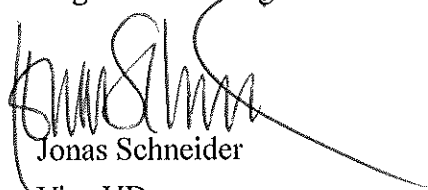
	Ordinarie ledamöter		Suppleanter		Totalt	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Koncernen Stockholms Stadshus AB totalt	53 %	47 %	44 %	56 %	49 %	51 %

Styrelsesammansättning i Stockholms Stadshus AB koncernen, 2016-10-07.

Enligt promemorian finns det starka skäl som talar för en lagreglering och frågan om könsfördelningen i kommunala bolagsstyrelser bör därför bli föremål för en särskild utredning.

De kommunala bolagen är en del av hur den politiska representationen genomförs i den kommunala verksamheten och koncernledningen konstaterar mot den bakgrunden att en lagändring gällande tillsättning av bolagsstyrelser borde få konsekvenser för hur ledamöter till nämnderna utses. Könsfördelningen i kommunala bolag bör därför inte enbart ses ur ett bolagsstyrningsperspektiv, utan även mot bakgrund av vilka krav på jämställdhet som ställs på kommunal verksamhet i stort.

En process för styrelsetillsättning, som utgår från både politiskt parti och kön riskerar att bli komplex, och koncernledningen välkomnar därför att frågan om en jämnare könsfördelning utifrån kommunernas förutsättningar blir föremål för en särskild utredning. En sådan utredning bör bl.a. innehålla direktiv om att beskriva hur de kommunägda bolagsstyrelsernas och nämndernas representanter utses idag samt belysa konsekvensen av förslag till förändringar rörande dessa processer.

Jonas Schneider
Vice VD